

გაკვეთილი 3

იმპორტ–ექსპორტი

საერთაშორისო ვაჭრობა

6. წარმოშობის სერტიფიკატი

წარმოშობის სერტიფიკატი არის საქონლის აღწერის განსაზღვრული ფორმის დოკუმენტი, რომლითაც მისი გაცემისათვის უფლებამოსილი ორგანო ერთმნიშვნელოვნად ადასტურებს, რომ საქონელი, რომელზეც გაცემულია ეს სერტიფიკატი, წარმოშობილია მოცემული ქვეყნიდან.

საქართველოს ეკონომიკური ტერიტორიიდან საქონლის გატანის დროს წარმოშობის სერტიფიკატები გაიცემა 2010 წლის 29 დეკემბერის საქართველოს მთავრობის №420 დადგენილებით, დამტკიცებული წესის შესაბამისად. საქართველოდან ექსპორტირებულ პროდუქციაზე, გარდა ყურძნისეული წარმოშობის პროდუქტებისა, საქონლის წარმოშობის სერტიფიკატებს გასცემს:

1. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს უფლებამოსილი პირები, როგორც თბილისში, ასევე საქართველოს ყველა სხვა ტერიტორიულ ადმინისტრაციულ ერთეულში;
2. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სსიპ “შემოსავლების სამსახური”;
3. სსიპ “საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა”;
4. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტრო.

ყურძნისეული წარმოშობის პროდუქტების ექსპორტირებისას წარმოშობის სერტიფიკატს გასცემს საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სახელმწიფო კონტროლს დაქვემდებარებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - ვაზისა და ღვინის დეპარტამენტი „სამტრესტი“, საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ განსაზღვრული წესით.

იურიდიული პირის შემთხვევაში წარმოშობის სერტიფიკატი გაიცემა საგარეო ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის შესაბამისად, ხოლო ფიზიკური პირის შემთხვევაში - სავაჭრო ხელშეკრულების ან/და შესყიდვის აქტების საფუძველზე.

გაიცემა შემდეგი ტიპის წარმოშობის სერტიფიკატები:

- *პრეფერენციული წარმოშობის GSP სერტიფიკატი - ფორმა A:* გაიცემა საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან განსაზღვრული საქონლის ისეთ ქვეყნებში ექსპორტირებისას, რომლებშიც მოქმედებს “პრეფერენციების გენერალიზებული სისტემის” (GSP) რეჟიმი. წარმოშობის ქვეყნის განსაზღვრის კრიტერიუმები და სერტიფიკატის გაცემისა და შევსების წესები განისაზღვრება პრეფერენციის მომნიჭებელი ქვეყნის დირექტივებით.
- *არაპრეფერენციული წარმოშობის საერთოფორმის სერტიფიკატი:* გაიცემა ყველა სხვა დანარჩენ ქვეყანაში საქონლის გატანის დროს, გარდა საქართველოს აერთაშორისო ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.
- *პრეფერენციული წარმოშობის სერტიფიკატი-ფორმა CT 1 (დსთ):* სერტიფიკატი გაიცემა დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის მეთაურთა საბჭოს 2000 წლის 30 ნოემბრის გადაწყვეტილების შესაბამისად საქონლის დსთ-ს ქვეყნებში ექსპორტის დროს.
- *EUR.1:* გამოიყენება ევროკავშირისა და იმ ქვეყნებს შორის ვაჭრობის დროს, რომლებთანაც ევროკავშირს გაფორმებული აქვს შეთანხმება თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ. საქართველოში საქონლის წარმოშობის სერტიფიკატი EUR - 1 გაიცემა “საქართველოსა და თურქეთის რესპუბლიკას შორის თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ” 2007 წლის 21 ნოემბრის შეთანხმების შესაბამისად.

საქონლის წარმოშობის სერტიფიკატების მისაღებად წარსადგენი დოკუმენტების ჩამონათვალი და მიღების წესი:

წარსადგენი დოკუმენტაციის ჩამონათვალი შედის: ექსპორტიორის განცხადება (უნდა შეიცავდეს საქონლის ოდენობას, ექსპორტიორისა და იმპორტიორის დასახელებას, მისამართსა და ქვეყანას); დეკლარაცია საქონლის წარმოშობისა და კუთვნილების შესახებ; ხელშეკრულება (ასლი); ანგარიშ-

ფაქტურა (ასლი); ალკოჰოლიანი საქონლის შემთხვევაში - თითოეული დასახელების ნიმუშის თითო ბოთლი. წარმოშობის სერტიფიკატი ივსება 3 ეგზემპლარად, რომელთაგან ერთი არის ფერადი, ხოლო დანარჩენი - თეთრი. ფერადი და ერთი თეთრი ეგზემპლარი გადაეცემა ექსპორტიორს, ხოლო ერთი თეთრი ეგზემპლარი რჩება გამცემ ორგანოს. წარმოშობის სერტიფიკატის ფერადი და თეთრი ეგზემპლარები წარმოადგენს ორიგინალს. საბაჟო ორგანო საქონლის ექსპორტის (რეექსპორტის) დროს იტოვებს თეთრი ფერის ეგზემპლარს, ხოლო იმპორტის დროს - შესაბამისი ქვეყნის გაცემულ ორიგინალს. სერტიფიკატის მიღება შესაძლებელია ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს საზოგადოების მომსახურების ცენტრში და რეგიონალურ სამმართველოებში. საქონლის წარმოშობის სერტიფიკატები საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ გაცემა უფასოდ, 3 დღის ვადაში, ხოლო შემოსავლების სამსახურის ან საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატის მიერ მოსაკრებლის გადახდის შემდგომ. საექსპორტო საქონელზე საქონლის წარმოშობის სერტიფიკატს აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში 2008 წლის 1 სექტემბრიდან გასცემს აჭარის არ ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს ლიცენზირებისა და სერტიფიცირების დეპარტამენტის სერტიფიცირების განყოფილება.

იმპორტირებული საქონლის წარმოშობის დადასტურება

საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანისას მისი წარმოშობის დასადასტურებლად წარდგენილი უნდა იქნეს შესაბამისი სერტიფიკატი, თუ ეს გათვალისწინებულია საქართველოს საბაჟო კანონმდებლობითა და სხვა ნორმატიული აქტებით. თუ საბაჟო ორგანო ეჭვს შეიტანს საქონლის წარმოშობის სერტიფიკატის ნამდვილობაში ან მასში აღნიშნული მონაცემების სისწორეში, მას შეუძლია თხოვნით მიმართოს სერტიფიკატის გამცემ ორგანოს ან სერტიფიკატის გამცემი ქვეყნის სხვა კომპეტენტურ უწყებას დამატებითი ან დაზუსტებული მონაცემების მისაღებად. თუ დეკლარანტს საბაჟო პროცედურები არა აქვს დასრულებული, მას საშუალება ეძლევა, საბაჟო ორგანოდან გაიტანოს საქონელი, თუ იგი გადაიხდის თავის მიერ წარდგენილი საქონლის წარმოშობის სერტიფიკატის გათვალისწინებით გაანგარიშებულ საბაჟო გადასახდელებს და წარადგენს საბაჟო გარანტიას, რომლის საგარანტიო თანხა ტოლია წარდგენილი საქონლის წარმოშობის სერტიფიკატის გათვალისწინებლად გაანგარიშებული დამატებით გადასახდელი საბაჟო გადასახდელების თანხისა. საქონლის შეღავათიანი (პრეფერენციული) ან შეღავათების გარეშე (არაპრეფერენციული) წარმოშობის დამადასტურებელი სერტიფიკატის ფორმა, მისი გაცემისა და შევსების წესი განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

7. ხარისხის დამადასტურებელი სერტიფიკატი

ადგილობრივ პროდუქციაზე ხარისხის შერტიფიკატი შეგიძლიათ აიღოთ საქართველოში მოქმედ ლაბორატორიებში, რომლებიც დარეგისტრირებულნი არიან აკრედიტაციის ერთიან ეროვნულ ორგანოში - აკრედიტაციის ცენტრში.

ISO, OHSAS, HACCP ხარისხის მართვის სერტიფიკატები

საერთაშორისო ვაჭრობაში ფართოდ გამოიყენება ISO, OHSAS, HACCP ხარისხის სერტიფიკატები:

ISO სტანდარტების გამოყენება საშუალებას აძლევს მწარმოებლებს, გამყიდველებს, მომხმარებლებს ერთიანი ხარისხის მოთხოვნები წაუყენონ პროდუქციას. თუ პროდუქცია სერტიფიცირებულია ამ სისტემის მიხედვით, მაშინ მნიშვნელობა არა აქვს მისი წარმოების ადგილს. ერთიანი საერთაშორისო სტანდარტების გამოყენება აადვილებს საერთაშორისო ვაჭრობის პროცესს, ვინაიდან გამყიდველი და მყიდველი ერთ საერთაშორისო ენაზე საუბრობენ პროდუქციის ხარისხთან დაკავშირებულ საკითხებში. ISO წარმოდგენილია სხვადასხვა სერიებით, როგორც არის: 9000; 14000; 22000; 25000. დეტალური ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ შემდეგ მისამართზე: www.iso.org/iso/home.html

ISO კატალოგი შეიცავს 18000 სტანდარტს, რომელს კლასიფიცირებულია სტანდარტების საერთაშორისო კლასიფიკაციის სისტემით. ამ სტანდარტების გამოყენება საშუალებას აძლევს მწარმოებლებს, გამყიდველებს, მომხმარებლებს ერთიანი ხარისხის მოთხოვნები წაუყენონ პროდუქციას, თუ პროდუქცია სერტიფიცირებულია ამ სისტემის მიხედვით მაშინ მნიშვნელობა არა

აქვს მისი წარმოების ადგილს. ერთიანი საერთაშორისო სტანდარტების გამოყენება აადვილებს საერთაშორისო ვაჭრობის პროცესს, ვინაიდან გამყიდველი და მყიდველი ერთ საერთაშორისო ენაზე საუბრობენ პროდუქციის ხარისხთან დაკავშირებულ საკითხებში.

ISO 9000 – ხარისხის მენეჯმენტის სისტემა, ესაა განმსაზღვრელი მთელი სერიისათვის, იგი ფარავს ოთხ დანარჩენ სერიას: 9001,9002,9003, 9004. (ამჟამად მოქმედებს 9000:2005)

ISO 9001. ხარისხის დამადასტურებელი სტანდარტი, რომელიც წარმოაჩენს მომწოდებელთა უნარს ოპერირების ყველა ფაზაზე: დიზაინი,განვითარება,წარმოება,ინსტალირება და მომსახურება. (ამჟამად მოქმედებს 9001:2000)

ISO 9002- ISO 9001 ქვესერია, რომელსაც ძირითადად იყენებენ მომსახურეობის სფეროში მოქმედი კომპანიები.

ISO 9003 ეს სტანდარტი გამოიყენება იმ კომპანიებისათვის რომლებიც ჩართული არიან პროდუქციის საბოლოო ინსპექტირებასა და ტესტირებაში. (შენიშვნა ამჟამად 9002 და 9003 შეცვლილია 9001:2000-ით)

ISO 9004 სპეციალური წესები ხარისხის მენეჯმენტის ეფექტური სისტემების დანერგვისათვის. (ამჟამად მოქმედებს 9004:2009)

დეტალური ინფორმაცია:<http://www.iso.org/iso/home.html>

OHSAS 18000, ესაა შრომის, ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების მენეჯმენტის სისტემის სერტიფიცირება. მასში შედის ორი ნაწილი 18001 და 18002.

დეტალური ინფორმაცია: <http://www.ohsas.org/> ; titri ?

<http://www.ohsas-18001-occupational-health-and-safety.com/what.htm>

HACCP- მენეჯმენტის სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს საკვები პროდუქტების უსაფრთხოებას ბიოლოგიური, ქიმიური ან ფიზიკური საფრთხის ანალიზის და კონტროლის მეშვეობით, პროდუქციის შექმნის ყველა ეტაპზე ნედლეულის შემოწმება , შექმნა, წარმოება, განაწილება და მოხმარება.

<http://www.fda.gov/Food/FoodSafety/HazardAnalysisCriticalControlPointsHACCP/default.htm>

ასევე მნიშვნელოვან საინფორმაციო წყაროს წარმოადგენს გაეროს სპეციალიზირებული სააგენტოების მიერ მომზადებული დარგობრივი სტანდარტების გამოცემები, ასეთს მიეკუთვნება გაეროს ინდუსტრიული განვითარების ორგანიზაციის (UNIDO) მიერ მომზადებული სტანდარტების გზამკვლევი მსუბუქ მერეწველობაში. ხელმისაწვდომია <http://www.unido.org/privatestandards>
